Sak 17/2022

REGULERING AV FISKET ETTER MAKRELL I 2023

Fiskeridirektøren har forelagt Sametinget forslaget til regulering av fisket etter makrell i 2023, jf. lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) § 4-3. Sametingets innspill blir vedlagt i sin helhet.

Det vises til forslag til ny forskrift om fiskeritillatelser og kvotefaktorer som har vært på høring i 2022 og er til behandling i Nærings- og fiskeridepartementet. Forslaget til regulering av fisket i 2023 er basert på gjeldende regelverk.

1 SAMMENDRAG

Kyststatsforhandlingene om forvaltning og fordeling av makrell for 2023 er ikke avsluttet når dette saksdokumentet skrives. Heller ikke forhandlingene om bilaterale avtaler om eventuelle kvotebytter og soneadgang i andre lands soner er avsluttet i skrivende stund.

Fiskeridirektøren legger i dette saksdokumentet til grunn at norske fartøy må fiske kvoten i norsk sone i 2023. På den bakgrunn foreslår Fiskeridirektøren at fisket etter makrell i 2023 i all hovedsak reguleres tilsvarende som i inneværende reguleringsår.

2 FISKET ETTER MAKRELL I 2021

I 2021 hadde Norge en kvote på 304 648 tonn makrell. Totalt fisket norske fartøy 270 761 tonn[1] makrell i 2021. Med unntak av 6 900 tonn gikk makrellfangstene i 2021 til konsum[2]. Gjennomsnittsprisen til konsum var 10,47 kr/ kg i 2021, en nedgang sammenlignet med gjennomsnittsprisen til konsum i 2020 på 13,15 kr/ kg. Både i 2019 og i 2020 foregikk makrellfisket hovedsakelig i oktober måned. Hovedvekten av makrellkvoten for 2021 ble fisket i august (54%), som har sammenheng med at norske fartøy ikke hadde adgang til å fiske i britisk sone. Norske fartøy fisket dermed makrell tilnærmet utelukkende i norsk sone i 2021 (98%). Norske fartøy fisket omtrent 6 000 tonn makrell i internasjonalt farvann i 2021.

Figur 1 viser fangst av makrell tatt av norske fartøy i 2021 fordelt på måneder. Figur 2 viser fangst fordelt på lokasjoner og økonomiske soner.

[1] Dette kvantumet består av overført kvote fra 2020, ordinær kvote for 2021 og fiske på forskudd av kvoten i 2022 (jf. kvotefleksibilitetsordningen). Basert på Fiskeridirektoratets sluttseddelregister per 20/10/2022.
[2] Norges Sildesalgslags årsrapport for 2021, s.43. Årsrapporter - Norges Sildesalgslag (sildelaget.no)

Figur 1: Norske fartøy sitt fiske etter makrell. Fordelt på måneder. 2021

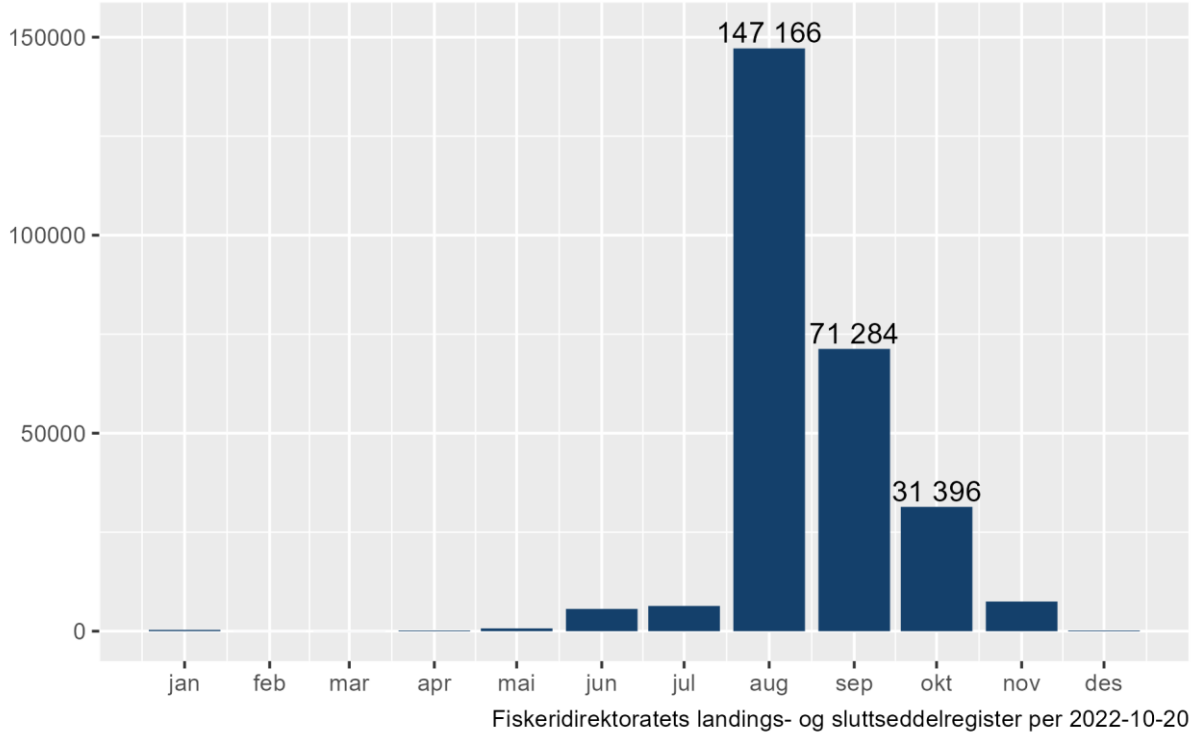

Figur 2: Norske fartøy sitt fiske etter makrell. Fordelt på lokasjoner og soner. 2021

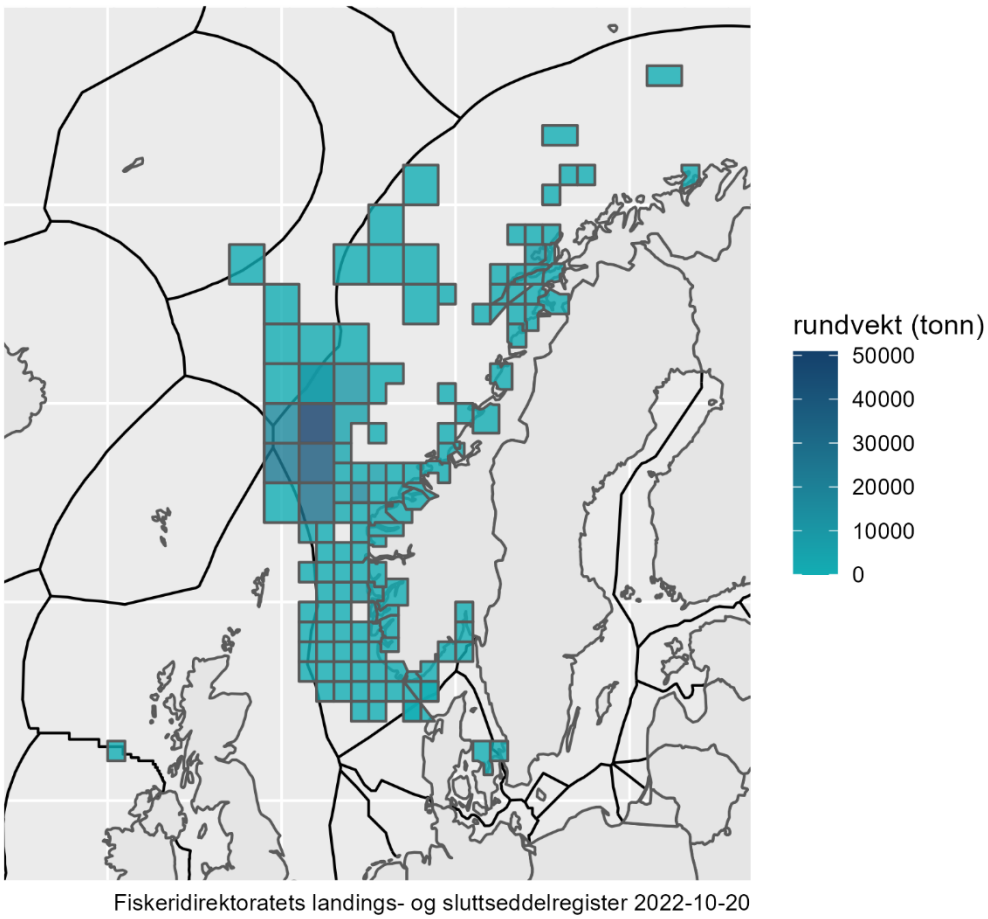

Det ble fisket 286 653 tonn makrell som avregnes kvoteåret 2021. Tabell 1 viser forskriftkvoter, justerte kvoter, fangst avregnet kvoteåret 2021, samt totalfangst i 2021. I vedlegg 1 fremgår ytterligere informasjon om kvoter og fangst relatert til kvoteåret 2021.

Tabell 1: Forskriftskvoter, justerte kvoter, fangst avregnet kvoteåret, samt totalfangst i fisket etter makrell i 2021 (tonn)

Fartøygrupper	**Forskrifts-kvoter**	**Justerte kvoter**	**Fangst avregnet kvoteåret**	**Totalfangst**
Fartøy med ringnottillatelse	213 443	214 503	212 701	202 436
Små ringnotfartøy (SUK)	19 410	19 415	15 632	13 692
Trål	12 070	11 768	12 547	12 239
Kystfartøygruppen	57 470	55 999	44 245	40 878
· *lukket gruppe*	56 720	55 249	43 573	40 206
· *åpen gruppe*	650	650	568	568
· *landnot*	100	100	104	104
Agn	1 300	1 300	1 302	1302
Forsknings- og forvaltningsformål	955	955	226	226
Totalt	**304 648**	**303 940**	**286 653**	**270 773**

Kilde: Norges Sildesalgslag per 18. oktober 2022

2.1 LUKKET KYSTGRUPPE

Reguleringsopplegget for 2020 ble i stor grad overført til 2021 for lukket kystgruppe. Overreguleringsgraden for maksimalkvotene for fartøy under 15 meter hjemmelslengde og største lengde var satt til 90 %. Ved årets slutt gjenstod et betydelig restkvantum for kystgruppen i 2021 på om lag 11 700 tonn. Ca. 5 700 tonn av restkvantumet ble overført til kystgruppens kvote i 2022 jf. kvotefleksibilitetsordningen (se videre utdyping i kapittel 3.3.4).

2.1.1 Fangst fordelt på redskap, deltakeradgang, hjemmelslengde og største lengde

I det videre fremgår fangsttall for 2021 fordelt på redskap, deltakeradgang, hjemmelslengde og største lengde. Fiskeridirektoratet vil presisere at det ikke er tatt høyde for kvotefleksibilitetsordningen. Det er med andre ord kun totalt fisket kvantum i 2021 som presenteres.

I 2021 fisket lukket kystgruppe totalt 39 720 tonn makrell. Det ble fisket 35 870 tonn med not (90 %), 1 030 tonn med garn/snøre (3 %) og 2 648 med trål (7 %) i 2021. I tillegg fisket et fartøy 172 tonn med snurrevad etter dispensasjon.

Fartøy med deltakeradgang garn/snøre fisket 12 651 tonn (32 %), mens fartøy med deltakeradgang not fisket 27 069 tonn (68 %).

Fartøy med hjemmelslengde og største lengde under 15 meter fisket 17 590 tonn (44 %), mens øvrige[3] fartøy fisket 22 130 tonn (59 %). Tabell 2 viser fangst i 2021 fordelt på deltakeradgang og hjemmelslengde og største lengde.

Tabell 2: Fangst i 2021 fordelt på deltakeradgang og hj. l. og st. l.

Deltakeradgang	Fartøy under 15 m. hj. l. og st. l. (tonn)	Øvrige fartøy (tonn)	Totalt (tonn)	Andel (%)
Garn eller snøre	8 523	4 128	12 651	**32 %**
Not	9 067	18 002	27 069	**68 %**
Totalt	17 590	22 130	39 720	**100 %**
Andel (%)	**44 %**	**56 %**	**100 %**	

Kilde: Fiskeridirektoratets konsesjon- og deltakerregister og landings- og sluttseddelregister per 20. oktober 2022

3 FISKET ETTER MAKRELL I 2022

3.1 DELTAKERREGULERING

I henhold til forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) § 2-21 og § 4-1 kan følgende fartøygrupper delta:

- fartøy med makrelltråltillatelse
- fartøy med ringnottillatelse

I henhold til forskrift 14. desember 2021 nr. 3594 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske og enkelte andre fiskerier for 2022 (deltakerforskriften) §§ 17 - 20 kan følgende fartøygrupper delta:

- fartøy med adgang til å delta med not eller garn og snøre i lukket gruppe
- små ringnotfartøy (SUK)
- fartøy med adgang til å delta med not eller garn og snøre i åpen gruppe

Videre kan fartøy med dispensasjon delta i henhold til forskrift 10. februar 2011 nr. 593 om fiske med landnot ved fiske med fartøy som ikke er merkeregistrert.

3.2 AVTALESITUASJONEN

Det totale uttaket av makrell fastsettes i utgangspunktet i forbindelse med de årlige kyststatsforhandlingene om forvaltning og fordeling av makrell. De senere årene har det ikke blitt enighet mellom kyststatene og øvrige fiskerinasjoner. Norge, EU og Færøyene har i perioden 2014-2020 hatt en trepartsavtale om forvaltning og fordeling av makrell.

[3] Fartøy med hjemmelslengde under 15 meter og største lengde på eller over 15 meter, samt fartøy med hjemmelslengde på eller over 15 meter.

27. oktober 2021 inngikk kyststatene og øvrige fiskerinasjoner en avtale hvor det var enighet om å legge til grunn ICES sitt MSY-råd for 2022 på 794 920 tonn. Videre var partene enige om å fortsette forhandlingene om fordeling av makrellbestanden tidlig i 2022. I juli 2022 ble det klart at partene ikke ble enig om fordelingen av totaluttaket for 2022. NFD fastsatte derfor den 5. juli 2022 en norsk unilateral kvote i 2022 på 278 222 tonn. I henhold til den bilaterale avtalen mellom Norge og Færøyene av 7. desember 2021 får Norge 6 600 tonn makrell i 2022. Videre gir Norge 283 tonn til EU i henhold til den bilaterale avtalen mellom Norge og EU («Sverige-avtalen») av 10. desember 2021. Dermed er den norske kvoten i 2022 på 284 539 tonn. Kvoten kan i sin helhet fiskes i Norges territorialfarvann og økonomiske sone, fiskerisonen ved Jan Mayen, fiskevernsonen ved Svalbard og i internasjonalt farvann.

Norske fartøy har i 2022 adgang til å fiske 6 600 tonn makrell i Færøyenes fiskerisone.

3.3 REGULERINGSOPPLEGGET

3.3.1 Foreløpig norsk totalkvote

NFD fastsatte fra årets begynnelse en foreløpig norsk totalkvote på 100 000 tonn makrell. Bakgrunnen var at forhandlingene som danner grunnlag for en endelig norsk totalkvote ikke var avsluttet i desember 2021. Det ble avsatt 955 tonn til forsknings- og undervisningskvoter, 1 300 tonn til agn, 867 tonn til rekrutteringskvoter for fartøy i lukket kystgruppe og 246 tonn til rekrutteringskvoteordningen for fartøy i åpen kystgruppe. Disponibel kvote, etter avsetninger nevnt ovenfor, ble fordelt i henhold til Norges Fiskarlag sine landsmøtevedtak 5/15 og 6/07, samt landsstyrevedtakene 128/09 og 71/10 vedrørende den etablerte avtalen om kvotebytte norsk vårgytende sild/makrell mellom trål og ringnot.

3.3.2 Endelig norsk totalkvote og justert reguleringsopplegg

NFD fastsatte en endelig norsk totalkvote på 284 539 tonn 5. juli 2022 (jf. avsnitt 3.2). Etter avsetninger til forsknings- og forvaltningsformål, rekrutteringsordningene og agnformål ble den disponible kvoten i 2022 på 281 171 tonn.

3.3.3 Fordeling av norsk totalkvote

Det nye reguleringsopplegget innebar ingen endringer i fordelingen mellom fartøygruppene. Tabell 3 viser fordelingen av norsk disponibel kvote i 2022 basert på den nye makrellkvoten. Etter fordeling av disponibel kvote legges kvantumet avsatt til den gamle rekrutteringsordningen til kystfartøygruppen. Som tidligere år overføres 1 000 tonn fra ringnotgruppen til kystgruppen. Tabell 4 gir en oversikt over fordelingen i kystfartøygruppen i 2022.

Tabell 3: Fordeling av norsk totalkvote i 2022.

Fartøygruppe	Fordelingsnøkkel	Gruppekvote (tonn)	Faktisk andel (%)
Kystfartøy	18,5 % av totalkvoten[1]	53 884	19,1 %
Trålfartøy	4,0 % av totalkvoten	11 247	4,0 %
Ringnotgruppen (etter overføring og fordeling)	77,5 % av totalkvoten	216 907	76,9 %
Små ringnotfartøy (SUK)	8,3 % av ringnotgruppens kvote	18 086	6,4 %
Fartøy med ringnottilltatelse	91,7 % av ringnotgruppens kvote[2]	198 821	70,5 %
Totalt		**282 038**	

1: Inkluderer 1 000 tonn overført fra ringnotgruppen til kystgruppen, og inkludert 867 tonn til rekrutteringskvoter (gammel ordning) som er tatt «fra toppen»

2: Etter overføring av 1 000 tonn fra ringnotgruppen til kystgruppen

Tabell 4: Fordeling av kystfartøygruppens gruppekvote i 2022.

Kystfartøygruppen	Kvantum (tonn)
Avsetning åpen gruppe	650
Notfiske for ikke-manntallsførte fiskere	100
Lukket gruppe kyst	53 134
Totalt	**53 884**

3.3.4 Fordeling av restkvote fra 2021

På grunn av stor makrellkvote og manglende soneadgang i britisk sone møtte norske fiskere høsten 2021 utfordringer med å fiske opp kvotene sine. Til tross for justeringer underveis i fisket var det flere flåtegrupper som ikke klarte å fiske opp hele sin gruppekvote. Noen av flåtegruppene, herunder SUK og kystfartøy, hadde større gjenstående kvantum enn hva det gis hjemmel til å overføre på gruppenivå iht. reguleringsforskriften. I reguleringsforskriften for 2021 (J-242-2021) § 6 andre ledd står det som følger:

Dersom en gruppekvote ikke er oppfisket ved kvoteårets slutt, kan Fiskeridirektoratet godskrive inntil 10 % av denne gruppekvoten til det påfølgende kvoteåret.

Hvilken metode som skal benyttes dersom det står igjen mer enn 10 % på gruppenivå er ikke angitt.

Det har år om annet i enkelte grupper gjenstått kvantum utover overføringsgrensen på 10 %. Det har vært ulik praksis på hvordan dette har blitt løst påfølgende år. Bakgrunnen for ulik praksis har sammenheng med at lukket kystgruppe har blitt slått sammen til en reguleringsgruppe fra og med reguleringsåret 2019.

Overfisket/underfisket av avsetningene til agn og forskning- og forvaltingsformål holdes utenfor denne diskusjonen da disse blir fordelt på alle gruppene iht. etablert nøkkel i makrellfisket.

På bakgrunn av innspill fra næringen og på grunn av den ekstraordinære situasjonen for makrellfiske i 2021 la Fiskeridirektoratet til grunn at restkvoten utover kvotfleksibilitetsordningen på gruppenivå på 10% for SUK og kystgruppen i 2021 overføres til de respektive fartøygruppene i 2022. Overskridelsen som trålgruppen hadde i 2021 salderes mot ufisket kvantum til forskning og forvaltning i 2021.

I tabell 5 fremgår forskriftskvoter i 2022, overføringer fra 2021 og justerte gruppekvoter for 2022. I henhold til kvoteregnskapet for 2021 gjenstod det 727 tonn av avsetningene til forsknings- og forvaltningsformål og agn. Se for øvrig avsnitt 3.5 for ytterligere informasjon om kvotefleksibilitet over årsskiftet

Tabell 5: Forskriftskvoter 2022, overføringer 2021 og justert gruppekvoter 2022.

Fartøygruppe	**Forskriftskvote 2022**	**Overføringer fra 2021**			**Justert gruppe-kvote 2022**
		Gruppenivå	**Totalkvotenivå**	**Totalt**	
Fartøy med ringnottillatelse	198 821	1 802	0	1 802	200 623
Små ringnotfartøy	18 086	1 941	1 842	3 783	21 869
Trålfartøy[3]	11 247	-779	465	-314	10 933
Kystgruppen - totalt	53 884	5 747	6 007	11 754	65 638
Lukket gruppe	53 134	5 747	6 007	11 754	64 888
Landnot	100	0	0	0	100
Åpen gruppe	650	0	0	0	650
Åpen gruppe – rekruttering	246	0	0	0	246
Agn	1 300	0	0	0	1 300
Forskning og forvaltning	955	0	0	0	955
Totalt	**284 539**	**8 711**	**8 314**	**17 025**	**301 565**

3: Inkludert et fratrekk på 264 tonn til uregistrert bifangst av makrell

3.4 FISKE MED TRÅL ETTER MAKRELL I OMRÅDET PÅ STOREGGA

I forbindelse med at norske fartøy i 2022 ikke hadde adgang til å fiske etter makrell i britisk sone ble flåten oppfordret til å søke å fiske så mye som mulig av den norske kvoten i norsk farvann. Området ved Storegga ble opprinnelig stengt for større trålere for å beskytte/bedre

driftsmulighetene for de mindre trålerne, og for fartøy som driftet med faststående redskap, mot den aktiviteten som ble utført i området av større utenlandske trålere. Det var derfor ikke en biologisk begrunnelse som lå til grunn for stengingen. Fiskeridirektoratet besluttet den 9. september at området kunne åpnes også for større trålere i en begrenset periode. Begrunnelsen var den spesielle situasjonen vi befinner oss i år med manglende soneadgang i britisk sone og ønske om å fiske så mye som mulig av den norske kvoten i norsk farvann. Varighet for åpningen ble satt til 31. desember 2022.

3.4.1 Bifangst av makrellstørje

Som følge av at det i 2021 kom tilbakemeldinger fra fiskere om at det var bifangst av makrellstørje i forbindelse med fiske på Storegga ba Kystvakten under reguleringsmøtet høsten 2021 om at det ble innført en hjemmel for stenging av fiskefelt ved fare for neddreping, bifangst og innblanding. En slik hjemmel ble innført i forskrift om regulering av fisket etter makrell i 2022 i ny § 26 den 31. august 2022.

3.5 KVOTEFLEKSIBILITET OVER ÅRSSKIFTET

Kvotefleksibilitetsordningene i 2021 ble videreført til 2022. Det var lagt til grunn at det var kvotefleksibilitet over årsskiftet på inntil 10 % mellom år på totalkvoten og gruppekvotene. På fartøynivå innebærer kvotefleksibilitetsbestemmelsen at det enkelte fartøy i havfiskeflåten kan spare eller forskuttere inntil 10 % av kvoten. Dette gjelder også for fartøy i kystfartøygruppens lukket gruppe med hjemmelslengde under 15 meter og største lengde på eller over 15 meter, samt fartøy med hjemmelslengde på eller over 15 meter. Fartøy i kystfartøygruppens lukket gruppe med hjemmelslengde og største lengde under 15 meter kunne forskuttere inntil 10 % av kvoten i 2021.

Makrellfisket i 2021 var et ekstraordinært år. Bakgrunnen var en stor norsk kvote og manglende soneadgang i britisk sone hvor norske fartøy tradisjonelt har fisket et betydelig kvantum. Dette medførte et endret fangstmønster for mange av fartøyene sammenlignet med de senere årene. Både myndighetene og næringen var i 2021 opptatt av at det ble lagt til rette for at hele den norske kvoten fiskes opp. Situasjonen i 2021 gjelder i stor grad også for makrellfisket i 2022.

NFD vedtok en forskriftsendring 19. oktober 2021 vedrørende kvotefleksibilitet over årsskiftet og muligheten for å spare inntil 10 % av fartøykvoten til påfølgende år. Endringen i forskriften synliggjør at NFD kan beslutte at fartøy som ikke har fisket opp fartøykvoten ved utløpet av 2021, likevel ikke får godskrevet inntil 10 % av denne kvoten i 2022. I gjeldende forskrift av 10. oktober 2022 foreligger tilsvarende mulighet for NFD å beslutte at fartøy som ikke har fisket opp fartøykvoten ved utløpet av 2022, likevel ikke får godskrevet inntil 10 % av denne kvoten i 2023.

3.6 PRØVEORDNING FOR KVOTEBELASTNING SOM FØLGE AV FANGST UTOVER KVOTE

Fra 1. januar 2020 er det innført en prøveordning i makrellfisket som går ut på at fartøy som fisker utover 110 % av kvoten ikke bare får inndratt verdien av den ulovlige fangsten, men

også får en avkortning på neste års fartøykvote. Denne prøveordningen ble vedtatt etter gjentatte anmodninger fra Fiskebåt. Fiskebåt begrunnet ordningen med at overfisket i enkelte pelagiske fiskerier er såpass betydelig at det utgjør et problem i relasjon til en rettferdig fordeling av kvote. Fiskebåt fremhevet at den tradisjonelle ordningen hvor rederiet får inndratt fangstverdien, mens kvotebelastningen må bæres at fartøygruppen, oppfordrer til overfiske fordi fartøyene løper liten økonomisk risiko. Videre påpekte Fiskebåt at rimelighetshensyn tilsier at fartøyet som fisker utover 110 % tar hele belastningen med dette overfisket, da 10%-bufferen i utgangspunktet skal gjøre det forholdsvis lett å treffe innenfor årskvoten.

Tabell 6 viser fangst utover 110 % i årene 2020 og 2021, som kvotebelastes fartøykvoten påfølgende år. Dette utgjorde henholdsvis 451 tonn i 2020 og 54 tonn i 2021. I 2019 utgjorde samlet fangst utover 110% omtrent 2 500 tonn[4]. Tabell 7 viser antall fartøy som har fisket over 110% i årene 2019-2021.

Tabell 6: Fangst utover 110 % i årene 2020 og 2021 som kvotebelastes fartøykvoten påfølgende år (tonn)

Fartøygrupper	**2020**	**2021**
Fartøy med ringnottillatelse	112	0,2
Små ringnotfartøy	31	0
Trål	160	22
Kystfartøygruppen (lukket gruppe)	148	32
Totalt	**451**	**54,2**

Kilde: Norges Sildesalgslag per 04. mai 2022

Tabell 7: Antall fartøy med innrapportert fangst utover 110 % av makrellkvoten (fartøynivå). 2019-2021

År	**Antall fartøy som har innrapportert fangst utover 110 %**	**Aggregert fangst utover 110% (tonn)**
2019	118	2 500
2020	39	451
2021	14	54
Totalt	**171**	**3 005**

Kilde: Korrespondanse med Norges Sildesalgslag den 1. november 2022

Tabell 7 viser at både antall fartøy og samlet fangst utover 110% av fartøykvotene er kraftig redusert fra og med 2020. Dette kan tyde på at ordningen har hatt en disiplinerende effekt på fiske utover kvoten. Årsaken til reduksjonen er imidlertid vanskelig å bestemme med sikkerhet, blant annet som følge av det utypiske fiskemønsteret i 2020 og 2021. Den

[4] Jf. korrespondanse med Norges Sildesalgslag den 1. november 2022.

rekordstore makrellkvoten i 2021, hvor det på slutten av året gjenstod et betydelig restkvantum, gjør det også vanskelig å vurdere effekten av prøveordningen.

3.7 KVOTESAMARBEIDSORDNINGEN

Den 1. juli 2022 ble kvotesamarbeidsordning innført som en prøveordning i fisket etter makrell. Bakgrunnen for innføringen av ordningen var en anmodning fra Norges Fiskarlag. Norges Fiskarlag påpekte at det høye prisnivået på drivstoff, i kombinasjon med økt avgiftsnivå på CO_2, hadde ført til en alvorlig økonomisk situasjon for flåten. Kvotesamarbeidsordningen er en samfiskeordning etter mal av samfiskeordningen i torskefisket nord for 62°N for de minste fartøyene i lukket gruppe kyst som ikke har tilgang på strukturkvoteordningen. Ordningen er kalt for kvotesamarbeidsordning for at den ikke skal forveksles med den tradisjonelle pelagiske samfiskeordningen. Det som gjør kvotesamarbeidsordningen spesiell er at den kan kombineres med den tradisjonelle pelagiske samfiskeordningen.

Per. 28. oktober 2022 er 42 par påmeldt kvotesamarbeidsordningen i 2022, dvs. at 84 fartøy er involvert i ordningen. Av de 42 aktive fartøyene i kvotesamarbeidsordningen er 17 fartøy også påmeldt for deltakelse i den tradisjonelle pelagiske samfiskeordningen. Alle de påmeldte parene har levert fangst på ett eller begge av de samarbeidende fartøyene. På de passive fartøyene i kvotesamarbeidet er det levert 4 916 tonn makrell hittil i år.

Ordningen har vært administrert av Norges Sildesalgslag. Norges Sildesalgslag har meldt tilbake at det har tatt tid å få implementert ordningen i deres systemer og at ordningen har vært arbeidskrevende underveis i fisket. Med tilstrekkelig tid til forberedelse anser imidlertid Norges Sildesalgslag at det skal bli enklere å håndtere ordningen.

Fiskeridirektoratet har ikke implementert ordningen i våre systemer, og er derfor avhengig av fangstoversikter fra Norges Sildesalgslag. Salgslagets kvalitetssikring av dataene underveis i fiske kan ta noe tid, og kan medføre at Fiskeridirektoratet ikke til enhver tid har oppdaterte tall på kvoteutnyttelse på fartøynivå.

Fiskeridirektoratets sjøtjeneste melder om at de to samarbeidsordningene som har vært gjeldende i høst, kvotesamarbeidsordningen og den tradisjonelle pelagiske samfiskeordningen, har vært utfordrende og ressurskrevende å kontrollere, både alene og i kombinasjon.

Den minste kystflåten har hatt en uvanlig god tilgang på makrell denne sesongen. Men kvotesamarbeidsordningen har også hatt en effekt med tanke på økt effektivitet og kvoteutnyttelse. Kvotesamarbeidsordningen gir rederier mulighet til å samle kvoter på effektive fartøy og ta mindre effektive fartøy ut av fiske. Således gir ordningen de facto en struktureringsmulighet for fartøy som ikke er omfattet av den ordinære strukturkvoteordningen, og uten de begrensninger som er satt for ordinær strukturering knyttet til avkortning og tidsbegrensning. Ved spørsmålet om denne ordningen skal videreføres i makrell og utvides til å gjelde de andre pelagiske fiskeriene må man ha med seg at effektene av denne ordningen kan bli de samme som ved en ordinær strukturordning, dersom den får virke over tid.

3.8 TOTALT OPPFISKET KVANTUM

Norske fartøy har per 20. oktober fisket ca. 268 000 tonn makrell i 2022. Kvantumet er fisket i norsk sone, med unntak av ca. 800 tonn som i hovedsak er fisket i internasjonalt farvann. Hittil i 2022 har dermed norske fartøy fisket hele 99,7 % av totalt oppfisket kvantum i norske farvann. Så godt som hele fiskeriet har foregått i løpet av de to månedene august og september. Spesielt september har vært en god måned for makrellfisket i år.

Figur 3 viser norske fartøy sitt fiske etter makrell i 2022 fordelt på måneder, mens Figur 4 viser fisket fordelt på lokasjoner og soner.

Figur 3: Norske fartøy sitt fiske etter makrell fordelt på måneder. 2022

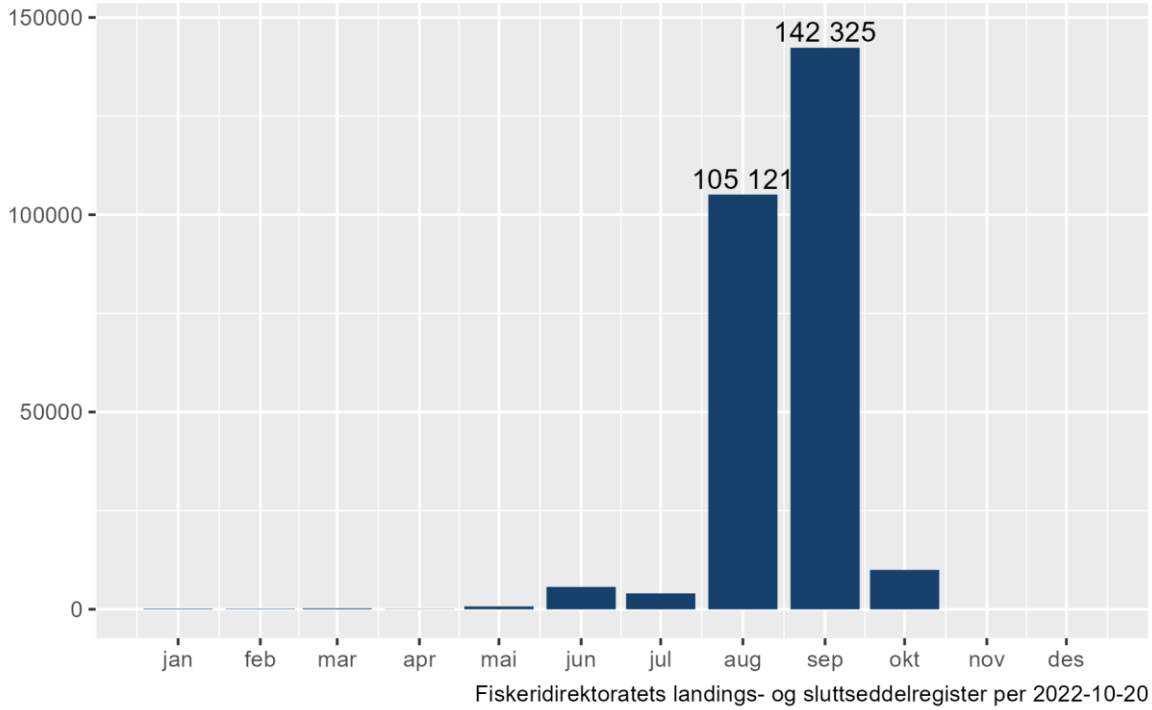

Figur 4: Norske fartøy sitt fiske etter makrell fordelt på lokasjoner og soner[4]. 2022

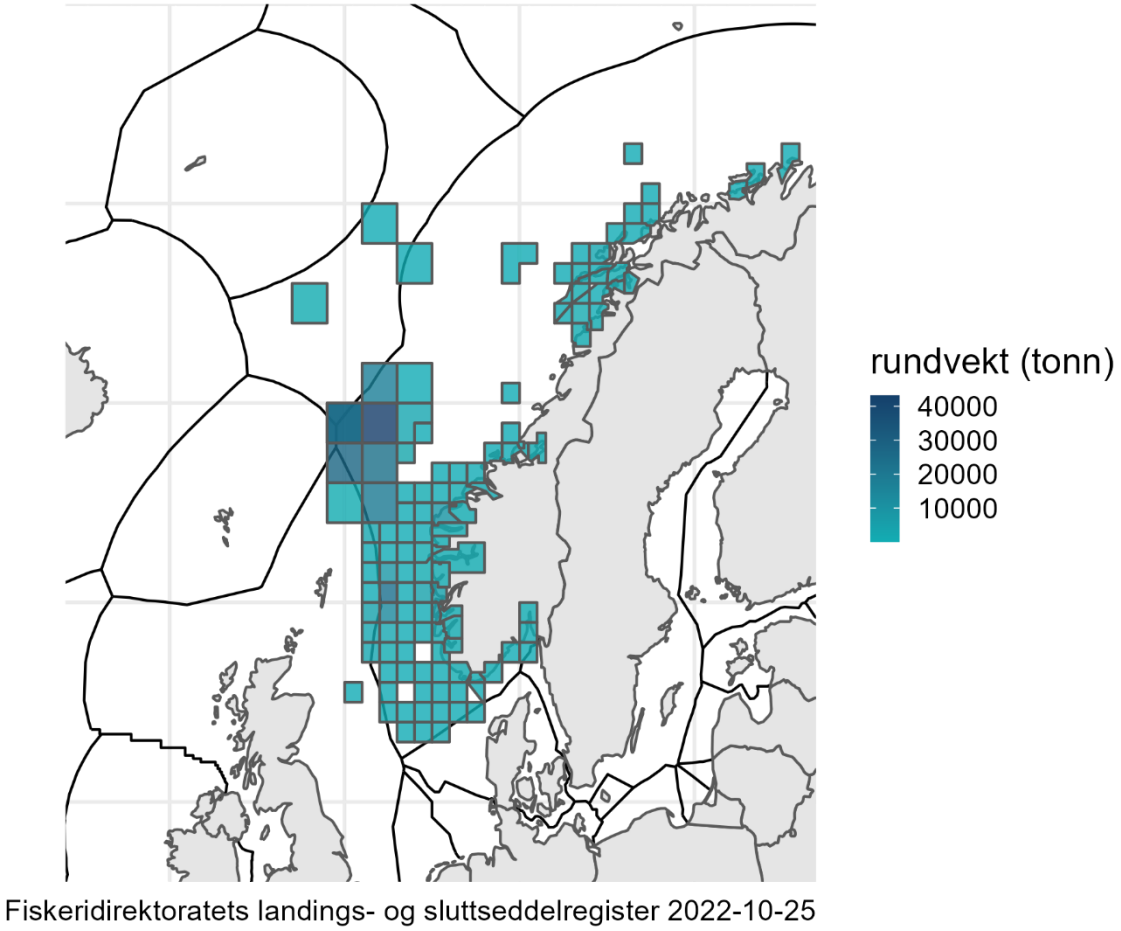

4: Hittil i år har det registrert 38 fangster av norske fartøy utenfor Norges økonomiske sone, jf. Fiskeridirektoratets sluttseddelregister per 25/10/2022. Til sammen utgjør fangstene 855 tonn, og kun 3 av disse er over 40 tonn. Fangstene er dermed i all hovedsak av beskjeden størrelse, og det er nærliggende å anta at det er snakk om bifangst. Fangster utenfor NØS som er mindre enn 40 tonn er utelatt fra figuren.

Tabell 8 viser norsk kvote og fangst i 2022 på totalnivå. Det gjenstår om lag 39 500 tonn av norsk kvote per 25. oktober. Dersom man trekker fra en sparemulighet på 10 % (30 821 tonn) tonn) gjenstår det om lag 8 500 tonn makrell som må fiskes inneværende år.

Tabell 8: Norsk kvote og fangst i 2022 på totalnivå

Norsk kvote (35 % av ICES-rådet)	278 222
Balanse fra 2021	23 666
Kvotebytte	6 317
Kvote etter overføring og fleksibilitet	**308 205**
Totalfangst per 24.10	268 708
Rest	**39 497**
Kvotefleksibilitet over årsskiftet (10 %)	30 821
Rest etter fratrekk av kvotefleksibilitet over årsskiftet (10 %)	8 676

Tabell 9 viser kvote og fangst relatert til kvoteåret 2022. I kapittel 3.9 er reguleringen og oppfisket kvantum for de ulike fartøygruppene beskrevet.

Tabell 9: kvote og fangst relatert til kvoteåret 2022

Fartøygrupper	Forskrifts-kvote 2022	Justert gruppekvote 2022	Kvoteår 2022 - Fangst i 2021 og 2022			Rest
			Fangst i 2021 på kvoten for 2022	Fangst i 2022 på kvoten for 2022[5]	Sum fangst	
Ringnot	198 821	200 623	3 051	168 096	171 147	29 476
SUK	18 086	21 869	24	17 046	17 070	4 799
Trål	11 247	10 933	464	9 409	9 873	1 060
Kystfartøygruppen	53 884	65 638	370	57 831	58 201	7 437
· Lukket gruppe	53 134	64 888	370	56 698	57 068	7 820
· Åpen gruppe	650	650		1 039	1 039	-389
· Landnot	100	100		94	94	6
Åpen gruppe - rekruttering	246	246		56	56	190
Agn	1 300	1 300		1 226	1 226	74
Forskning- og forvaltningsformål	955	955		563	563	392
Totalt	**284 539**	**301 565**	**3 909**	**254 277**	**258 136**	**43 429**

Kilde: Norges Sildesalgslag per 18. oktober 2022

5: Med kvoteåret menes fangst som belastes den norske totalkvoten i 2022 angitt i reguleringsforskriften. Fisket i 2022 som er gjort på forskudd av kvoten for 2023 er ikke tatt med i tabellen, da dette skal belastes kvoteåret 2023.

3.9 REGULERING – FARTØYGRUPPER

3.9.1 RINGNOTGRUPPEN

I 2021 ble det fastsatt underregulerte fartøykvoter (30%) for fartøy med ringnottillatelse og fartøy med makrelltråltillatelse før sesongstart. Når fiske i internasjonalt farvann var avsluttet, og i dialog med næringsaktørene, ble fartøykvotene økt slik at de var tilnærmet flatt fordelt.

Fiskeridirektoratet fant i dialog med næringen ikke behov for å videreføre et tilsvarende reguleringsopplegg for 2022, og det ble dermed ikke foreslått noen spesielle reguleringstiltak for fartøy med ringnottillatelse.

Tilsvarende som tidligere år er ringnotgruppen i 2022 regulert med fartøykvoter. Ved årets begynnelse var kvoteenhetene for beregning av fartøykvotene satt lavt for begge gruppene da det ble tatt utgangspunkt i en norsk totalkvote på 100 000 tonn. Kvoteenhetene var henholdsvis 1,48 for fartøy med ringnottillatelse og 1,40 for små ringnotfartøy.

På bakgrunn av at NFD fastsatte en høyere norsk totalkvote ble kvoteenhetene for beregning av fartøykvotene økt for begge gruppene 5. juli. For fartøy med ringnottillatelse ble det fastsatt fartøykvoter beregnet på grunnlag av en kvoteenhet på 4,84 tonn. For små ringnotfartøy ble kvoteenheten for beregning av fartøykvoten økt til 5,42 tonn.

Per 24. oktober har fartøy med ringnottillatelse fisket om lag 176 000 tonn makrell og små ringnotfartøy har fisket om lag 19 000 tonn[5].

3.9.2 TRÅLGRUPPEN

Fiskeridirektoratet la ikke til grunn noen spesielle reguleringstiltak for fartøy med makrelltråltillatelse i 2022, jf. reguleringsopplegget for ringnot (3.8).

Tilsvarende som tidligere år var trålgruppen i 2022 regulert med fartøykvoter. Ved årets begynnelse var kvoteenheten for beregning av fartøykvoten satt lavt da den tok utgangspunkt i en norsk totalkvote på 100 000 tonn. Kvoteenheten var på 0,36 tonn.

På bakgrunn av at NFD fastsatte en høyere norsk totalkvote ble kvoteenheten økt 5. juli. Det ble fastsatt fartøykvoter beregnet på grunnlag av en kvoteenhet på 1,0 tonn.

Gruppen har per 24. oktober fisket om lag 10 000 tonn[6].

3.9.3 KYSTGRUPPEN

3.9.3.1 Åpen gruppe

I 2021 ønsket Norges Kystfiskarlag å øke fartøykvoten i åpen gruppe fra 10 tonn til 25 tonn for å sikre at det ble regningssvarende for fiskerne å rigge om til fiske etter makrell. På bakgrunn av utnyttelsen av avsetningen de senere årene viste Norges Kystfiskarlag til at det ikke var nødvendig å øke avsetningen til åpen gruppe i 2021. Norges Fiskarlag og Fjordfiskenemnda stilte seg positiv til å øke fartøykvoten i åpen gruppe og så heller ikke et behov for å øke avsetningen i 2021. På bakgrunn av innspillene fra næringen foreslo Fiskeridirektoratet å øke fartøykvoten for åpen gruppe fra 10 til 25 tonn. NFD fulgte Fiskeridirektoratets tilrådning.

Denne gruppen kan dermed fiske og lande innenfor en avsetning på 650 tonn i 2022, og fartøy i åpen gruppe kan ved årets start fiske og lande inntil 25 tonn makrell i 2022.

Fisket i åpen gruppe har vært uvanlig sterkt i 2022, og åpen gruppe har per 18. oktober fisket 1 039 tonn. Norges Fiskarlag stilte spørsmål om det skulle foretas endringer i åpen gruppe der avsetningen var overfisket i forbindelse med innspill knyttet til reduksjon av maksimalkvotene for fartøy under 15 meter i lukket gruppe den 4. oktober. Fiskeridirektoratet viser til at kvoterammen til åpen gruppe er en avsetning. Fiskeridirektoratet har ikke tradisjon for å endre på reguleringen av åpen gruppe gjennom året. Det har ikke vært vanlig å stoppe fisket dersom en avsetning overfiskes, og det har heller ikke vært vanlig å gjennomføre en refordeling dersom det står kvantum igjen på avsetningen. Fiskeridirektoratet valgte dermed å la fiske i åpen gruppe fortsette inntil videre.

[5] Jf. Fiskeridirektoratets sluttseddelregister.
[6] Jf. Fiskeridirektoratets sluttseddelregister.

3.9.3.2 Åpen gruppe – rekrutteringskvoteordning

Med bakgrunn i kvotemeldingen har Nærings- og fiskeridepartementet besluttet å innføre en ny rekrutteringskvoteordning i åpen gruppe med virkning fra 2022. Ordningen innebærer at det årlig tildeles inntil seks rekrutteringskvoter til fiskere i åpen gruppe i fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62°N, makrell, nordsjøsild og norsk vårgytende sild. Tre av kvotene tildeles kvinnelige fiskere og tre kvotene tildeles mannlige fiskere, forutsatt at det er mange nok kvalifiserte søkere av hvert kjønn. Ved tildelingen i 2022 besluttet departementet at det som et engangstilfelle skulle tildeles 9 rekrutteringskvoter.

Rekrutteringskvoten har en varighet på fem år, og størrelsen på kvoten fastsettes slik at den samlet utgjør 80 % av fartøykvoten til et fartøy i lukket gruppe ved starten av året. Rekrutteringskvoten tildeles for alle ovenfor nevnte arter dersom vilkårene for å delta i det aktuelle fisket er oppfylt. Det er besluttet at avsetningene til ordningen blir gjort før fordeling av den nasjonale kvoten på trål og konvensjonelle redskap. Fra og med 2023 endres ordningens navn til rekrutteringskvotebonusordning.

Rekrutteringskvoteordning gir for makrellfisket et kvotegrunnlag på 80 prosent av kvoten til fartøy med makrellnottillatelse med hjemmelslengde 10-12,99 meter. Rekrutteringskvoter tildelt etter ordningen har en varighet på fem år.

Per 18. oktober er det fisket 56 tonn makrell på den nye rekrutteringskvoteordning[7]. Det ble delt ut totalt 9 tillatelser med virkning fra 1. april 2022[8]. Avsetningen til rekrutteringskvotene tas fra toppen, og inkluderes ikke i kystgruppens gruppekvote.

3.9.3.3 Landnotfiske etter dispensasjon

Gruppekvoten for landnotfiske etter dispensasjon er i 2022 på 100 tonn makrell. Den enkelte fisker kunne fiske og lande makrell innenfor en maksimalkvote på 15 tonn. Garantert kvantum er 5 tonn. Gruppen har pr. 18. oktober fisket 94 tonn makrell. Fisket ble stoppet med virkning fra den 1. juli 2022. Imidlertid viste en ny gjennomgang av innmeldt fangst at fisket kunne åpnes igjen, og dette skjedde 4. juli. Fisket ble stoppet på ny den 22. juli. Stoppen trådte i kraft med virkning fra og med mandag 25. juli klokken 15.

3.9.3.4 Lukket kystgruppe

Reguleringsmodellen for lukket gruppe, som ble innført i 2019, ble videreført i 2021 og 2022. Hovedelementene i reguleringsmodellen er som følger:

- Alle fartøy i lukket kystgruppe reguleres som en gruppe
- Full redskapsfleksibilitet mellom not, garn, snøre og trål
- Alle fartøy reguleres med fartøykvoter (garantert) beregnet på grunnlag av en felles kvoteenhet

[7] Jf. Norges Sildesalgslag 18/10/2022.
[8] Jf. Fiskeridirektoratets deltagerregister per 25/10/2022.

- Maksimalkvotetillegg til fartøy med største lengde og hjemmelslengde under 15 meter[9]
- Kvoteoverføringen på 1 000 fra ringnotflåten legges til gruppekvoten til lukket kystgruppe[10]

Ved årets begynnelse var kvoteenhetene for beregning av fartøykvoten og maksimalkvoten satt lavt da de tok utgangspunkt i en norsk totalkvote på 100 000 tonn.

Kvoteenhetene ble økt 23. mai for deretter å bli økt ytterligere 23. juni og 5. juli. Den 12. oktober ble kvoteenheten for beregning av maksimalkvoten for fartøy med største lengde og hjemmelslengde under 15 meter redusert som følge av en veldig sterk fisketakt for disse fartøyene. Tabell 10 viser en oversikt over økningene i kvoteenhetene gjennom året.

Tabell 10: Kvoteenheter og endringer gjennom året. Garanterte kvoter og maksimalkvoter.

Dato (virkningstidspunkt)	Kvoteenhet	St.l. og hj.l u. 15m (maksimalkvote)
1.1.2022	15,76 tonn	29,943 tonn
23.5.2022	25 tonn	47,5 tonn
23.6.2022	35 tonn	60 tonn
5.7.2022	38,902 tonn	85,582 tonn
12.10.222	38,902 tonn	62,243 tonn

Fartøy i lukket kystgruppe har per 18. oktober fisket om lag 57 000 tonn av gruppekvoten på 64 888 tonn.

3.10 UTØVELSE OG KONTROLL AV MAKRELLFISKET

Manglende avtale for 2022 med UK har ført til at den norske kvoten er fisket i Norges økonomiske sone (NØS). Endringer i fiskemønsteret (utelatt fra UK) har ført til en mer variert bruk av flytetrål og ringnot gjennom sesongen. Erfaringen fra 2022 er at det ved små fangster har vært en del tilfeller der fangstmengden av makrell har blitt ulovlig sluppet. I tillegg har det vært utfordringer med kolmule som bifangst i første del av sesongen uavhengig av redskap. Videre er det registrert fangster av kolmule som har blitt sluppet. Så langt i sesongen har det ikke vært nevneverdige utfordringer med bifangst av makrellstørje.

[9] I tillegg får fartøy med adgang til å delta med garn og snøre med største lengde på eller over 15 meter som fisker med garn og snøre et maksimalkvotetillegg tilsvarende fartøy under 15 meter hjemmelslengde og største lengde, forutsatt at bestemte vilkår er oppfylt.

[10] Kvantumet på 1 000 er konvertert inn i kvotefaktorene til fartøy i notgruppen med hjemmelslengde under 13 meter. Kvotefaktorene for disse fartøyene ble økt med 17,3 % i forbindelse med at reguleringsgruppene ble slått sammen i 2019.

4 RAMMEVILKÅR FOR REGULERINGEN AV FISKET I 2023

4.1 BESTANDSSITUASJONEN

ICES anbefaler at når MSY-tilnærmingen følges, bør fangstene i 2023 ikke overstige 782 066 tonn[11]. Fiskedødeligheten for bestanden er over Fmsy og gytebestandsstørrelsen er over MSY Btrigger, Bpa og Blim.

Tabell 11: Ventet bestandsutvikling.

Bakgrunn	Fangst 2023 (tonn)	Grunnlag	F 2022	SSB i 2024 (tonn)	% forandring i SSB*	% forandring i fangst**	% endring i råd***
MSY-tilnærming	782 066	F_{MSY}	0,26	3 649 119	-1%	-31%	-2%

* SSB i 2024 sammenlignet med SSB i 2023.

** Anbefalt fangst i 2023 sammenlignet med antatt fangst i 2022 (1 131 416 tonn). Det forelå ikke enighet om TAC for 2022.

*** Kvoteråd for 2023 sammenlignet med kvoteråd for 2022.

Kvoterådet for 2023 er 2% lavere enn kvoterådet for 2022. Til tross for et stort fisketrykk de siste årene er bestanden i god forfatning. Dette har også sammenheng med oppjusteringer av nivået på bestandsstørrelsen de siste årene.

4.1.1 Kvaliteten på bestandsvurderingen

De eneste tilgjengelige fangstdataene fra Russland for 2021 var total fangst per ICES-område fra ICES sin foreløpige fangstdatabase, og ingen russiske fangstprøver var tilgjengelig. Historisk sett så er foreløpige fangster sammenlignbare med ICES sine endelige estimerte fangster. Det var tilstrekkelig med prøver fra andre fiskenasjoner som opererer i de samme områdene, som ble brukt for å estimere fangst ved alder og vekt ved alder.

Inkludering av nye år med data modifiserer de relative vektene av de ulike datakildene i bestandsberegningen, noe som fører til en revisjon av oppfatningen av bestanden.

I 2022 ble gytebestandsstørrelsene justert opp, fiskedødelighetene justert ned for perioden 2007-2017, og en revisjon i den motsatte retningen skjedde for de siste års estimerte gytebestandsstørrelser og fiskedødeligheter. De relative vektene av datakildene i bestandsberegningen er både avhengig av lengden på tidsseriene og konsistensen som informasjonen innehar. Innflytelsen av merkedataene økte noe i bestandsberegningsmodellen, med de nye inkluderte dataene i år.

[11] Makrell | Havforskningsinstituttet (hi.no)

Mengdeindeksen for alder 0 fra IBTS toktene kunne ikke bli oppdatert og ingen verdi var tilgjengelig for 2021. Dette har imidlertid ingen effekt på rådet.

Mengdeindeksen fra makrelleggtoktet i 2022 som ble brukt i årets bestandsberegning er en foreløpig verdi og er 26% høyere enn det forrige estimatet i 2019. Den endelige verdien vil bli brukt i neste års bestandsberegning.

Selve bestandsberegningen og korttidsframskrivningen inkluderer aldrene fra 0 til 12 år. Bestandsestimatene ved alder 0 og 1 er høyst usikre og årsklassestyrke fremkommer først når fisken kommer inn i fiskeriet ved alder 2 til 3. Derfor er rekrutteringen presentert for alder 2 i år.

4.1.2 Relevante problemstillinger

Summen av de unilaterale kvotene for makrell, og resulterende fangster, har overskredet det vitenskapelige rådet med et gjennomsnitt på 41 % siden 2010. Referansepunktet FMSY, som er brukt som basis for rådet, er avledet fra en evaluering der det ble antatt at de årlige fangstene samsvarte med de vitenskapelige rådene basert på MSY-tilnærmingen. En såkalt implementeringsfeil i form av konsistent overfiske var altså ikke inkludert i evalueringen. Det at ikke rådene i henhold til MSY-tilnærmingen har blitt fulgt kan vurderes som å ikke være i tråd med føre-var-tilnærmingen. Mer spesifikt så kan dette resultere i økt risiko for at bestanden faller under det kritiske gytebestandsnivået (BLIM), at man taper fangstutbytte på lang sikt og at utnyttelsen av ressursen ikke er bærekraftig.

ICES antar nå at den nordøstatlantiske makrellbestanden består av tre gytekomponenter: vestlig, sørlig og Nordsjøen. Bestandsstrukturen og gyteadferden er trolig mer dynamisk. De eksisterende forvaltningsmålene om å beskytte gytebestandskomponenten i Nordsjøen anbefales videreført av føre-var-årsaker. Men, gitt den nye tilgjengelige kunnskapen om bestandsstruktur for makrell, bør det foretas en gjennomgang av hvor hensiktsmessig det er å anvende ulike bestandskomponenter med tilhørende beskyttelsesmål.

4.1.3 Nøkkeltall

Kritisk gytebestandsnivå (Blim): 2,00 millioner tonn
Føre-var-gytebestandsnivå (Bpa): 2,58 millioner tonn
Tiltaksgrense for maksimalt langtidsutbytte (MSY Btrigger): 2,58 millioner tonn
Kritisk fiskedødsrate (Flim): 0,46
Føre-var-fiskedødsrate (Fpa): 0,36
Fiskedødsrate for maksimalt langtidsutbytte (FMSY): 0,26
Avtalt fiskedødsratenivå i forvaltningsplan (FMGT): ikke definert
Ventet fiskedødsrate (F) i 2022: 0,36
Ventet gytebestand (SSB) i 2023: 3,68 millioner tonn

Figur 5: Standardplot[6]

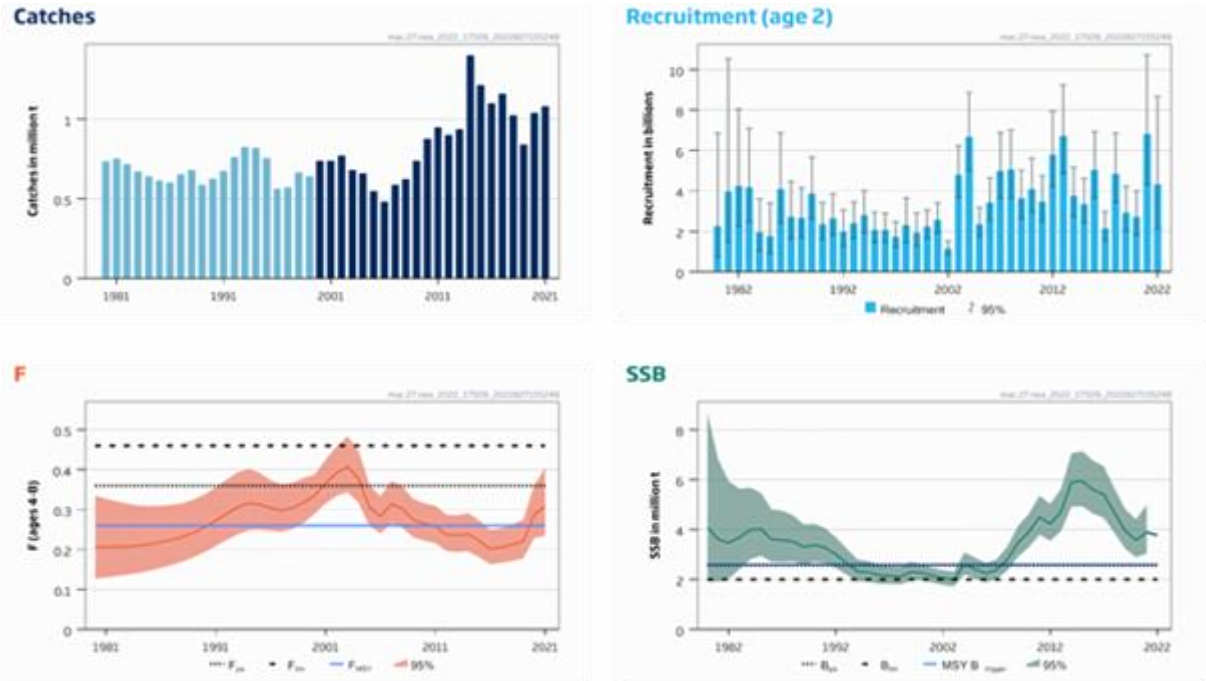

6: Bestandsvurderingen av makrell i Nordøst-Atlanteren: totalfangster (oppe til venstre), rekruttering som antall toåringer (oppe til høyre), fiskedødelighet (nede til venstre) og gytebestand (nede til høyre).

Tabell 12: ICES råd for perioden 2012-2023.

År	ICES råd	TAC (tusen tonn)	Endring (%)
2012	Forvaltningsplan	[586-639]	-1 %
2013	Forvaltningsplan	[497-542]	-15 %
2014[7]	Forvaltningsplan	[927-1011]	+ 87 %
2015	Forvaltningsplan	[831-906]	- 10 %
2016[8]	MSY tilnærming	≤ 774	- 26 %
2017[9]	MSY tilnærming	≤ 857	+ 11 %
2018	MSY tilnærming	≤ 551	- 36 %
2019[10]	MSY tilnærming	≤ 318	+ 40 %
2020	MSY tilnærming	≤ 922	+ 20%
2021	MSY tilnærming	≤ 852	-8 %
2022	MSY tilnærming	≤ 795	-7 %
2023	MSY tilnærming	≤ 782	-2 %

7: Oppdatert råd for 2014 presentert i mai 2014, opprinnelig råd 889 886 tonn

8: Oppdatert råd for 2016 presentert 20. september 2016, opprinnelig råd 667 385 tonn

9: Oppdatert råd for 2017 presentert 26. januar 2017, opprinnelig råd 944 302 tonn

10: Oppdatert råd for 2019 presentert 15. mai 2019, opprinnelig råd 318 408 tonn

4.2 AVTALESITUASJONEN

Det totale uttaket av makrell fastsettes i utgangspunktet i forbindelse med de årlige kyststatsforhandlingene om forvaltning og fordeling av makrell. Kyststatsforhandlingene om forvaltning og fordeling av makrell for 2023 er ikke avsluttet når dette saksdokumentet skrives. Det er heller ikke forhandlingene om bilaterale avtaler om eventuelle kvotebytter og soneadgang i andre lands soner.

I dette høringsdokumentet legger Fiskeridirektoratet, som et regneeksempel, til grunn en norsk kvote på 273 723 tonn for 2023 (35 % av ICES rådet). Videre legger vi til grunn at norske fartøy må fiske kvoten i norsk/internasjonal sone i 2023.

4.3 REGULERING AV DELTAKELSEN I FISKET I 2023

Det vises til punkt 3.9 hvor gjeldende deltakerreguleringer er beskrevet. Fiskeridirektøren tar utgangspunkt i at gjeldende vilkår i konsesjonsforskriften og deltakerforskriften videreføres i 2023.

4.4 REGULERINGSFORSLAG FOR 2023

Som beskrevet i avsnitt 4.4 legger Fiskeridirektoratet i dette saksdokumentet til grunn en norsk kvote i 2023 på 273 723 tonn makrell, som skal fiskes i norsk eller internasjonal sone. På den bakgrunn foreslår Fiskeridirektøren at fisket etter makrell i 2023 i all hovedsak reguleres tilsvarende som inneværende reguleringsår.

4.5 FORDELING AV NORSK TOTALKVOTE

4.5.1 Forsknings- og forvaltningsformål, agn og rekrutteringskvoter

Fiskeridirektøren viser til pågående prosess med utlysning av forskningskvoter for 2023. Størrelsene på kvanta som avsettes til undervisningsordningen, forskningsformål og lærlingekvoter for 2023 er først kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. En eventuell avsetning til forskning og undervisning vil gå til fradrag på totalkvoten. Det samme gjelder en eventuell avsetning til agn. Avsetningenes størrelse utgjør en liten andel av totalkvotene i de enkelte fiskeriene og har derfor liten betydning for forslaget til regulering. I det videre er det derfor ikke lagt inn estimert kvanta til disse formålene.

Avsetningen til rekrutteringskvoteordningen i åpen gruppe vil i 2023 utgjøre en liten andel av totalkvotene i de enkelte fiskeriene og har derfor liten betydning for forslaget til regulering. Dette gjelder selv om det skal tildeles 6 nye kvoter i 2023. Dersom avsetningen blir underfisket evt. overfisket vil dette korrigeres på «toppen» før fordeling på fartøygrupper i 2024. I det videre ses det derfor bort ifra avsetninger til den nye rekrutteringskvoteordningen for 2023.

Fiskeridirektoratet viser til at det fremdeles er behov for å avsette et kvantum for kvotemessig dekning til den gamle rekrutteringsordningen. Fiskeridirektoratet foreslår derfor en videreføring av ordningen med at de gamle rekrutteringskvotene skal belaste alle

fartøygrupper i det enkelte fiskeri. Kvantumet til de gamle rekrutteringskvotene tas fra «toppen» og korresponderer med fartøyenes garanterte kvoter inneværende år. Kvantumet overføres deretter til lukket gruppe før fordeling av kvoter på fartøynivå. Fartøy med rekrutteringskvote reguleres ellers helt likt med fartøy i lukket gruppe.

Pr. 27. oktober er det i fisket etter makrell registrert 11 rekrutteringskvoter på den gamle rekrutteringskvoteordningen i lukket gruppe[12]. Det avsettes et kvantum til rekrutteringskvoter for 2023 på bakgrunn av kvoteenheten for fartøykvoten i 2022[13].

Fiskeridirektøren foreslår å avsette 867 tonn i 2023 i tilknytning til den gamle rekrutteringskvoteordningen, og at dette trekkes fra totalkvoten før fordeling på fartøygruppene.

4.5.2 Fordeling av kvote mellom fartøygruppene

I det videre arbeidet legges det til grunn en kvote på 272 856 tonn i 2023 etter avsetning på totalt 867 tonn makrell til rekrutteringskvoter i lukket gruppe. Dette kvantumet fordeles mellom fartøygruppene i henhold til Norges Fiskarlag sine landsmøtevedtak 5/15 og 6/07, samt landsstyrevedtakene 128/09 og 71/10 vedrørende den etablerte avtalen om kvotebytte norsk vårgytende sild/makrell mellom trål og ringnot. Kystgruppen er tildelt 18,5% av totalkvoten[14]. Etter at fordelingen er gjort i tråd med ovennevnte legges det til 867 tonn til kystgruppen i henhold til avsnitt 6.1.1.
Ny fordeling, etter justeringer som beskrevet over, er vist i tabell 12. Fiskeridirektoratet legger denne fordelingen til grunn videre i dokumentet.

Tabell 13: Fordelingen av norsk totalkvote i 2023.

Fordeling grupper	Fordelingsnøkkel (%)	Gruppekvote (tonn)	Faktisk andel (%)
Kystfartøy	18,5 % av totalkvoten eller min. 25 000 tonn[11]	52 345	19,1 %
Trålfartøy	4,0 % av totalkvoten	10 914	4,0 %
Ringnotgruppen:	77,4 % av totalkvoten	210 463	76,9 %
Små ringnotfartøy	8,3 % av ringnotgruppens kvote	17 551	6,4 %
Fartøy med ringnottillatelse	91,7 % av ringnotgruppens kvote[12]	192 912	70,5 %
Totalt		**273 723**	

11: Inkluderer 1 000 tonn overført fra ringnotgruppen til kystgruppen, og inkludert 867 tonn til rekrutteringskvoter som er tatt «fra toppen».

12:Etter overføring av 1000 tonn fra ringnotgruppen til kystgruppen

[12] Sum kvotefaktorer er 25,543.
[13] Kvoteenheten for fartøykvoten er 38,902 tonn.
[14] Gruppekvoten skal i alle tilfeller ikke settes lavere enn 25 000 tonn.

4.6 KVOTEFLEKSIBILITET OVER ÅRSSKIFTET

Det vises til punkt 3.5 vedrørende kvotefleksibilitet over årsskiftet inneværende år hvor det ble gjort en forskriftsendring 18. oktober 2021 knyttet til muligheten for å spare inntil 10 % av fartøykvoten til påfølgende år. Endringsforskriften innebar at NFD kunne beslutte at fartøy som ikke har fisket opp fartøykvoten ved utløpet av 2021, likevel ikke fikk godskrevet inntil 10 % av denne kvoten til 2022. Ordlyden er videreført i reguleringsforskriften for makrell i inneværende år, og medfører dermed at NFD kan beslutte at fartøy som ikke har fisket opp fartøykvoten ved utløpet av 2021 likevel ikke får godskrevet inntil 10 % av denne kvoten til 2023.

Fiskeridirektoratet mener det er uheldig at rammebetingelsene knyttet til kvotefleksibilitetsordningen over årsskiftet på fartøynivå ikke er forutsigbar for næringsaktørene. Dette er en ordning som i en årrekke, og for flere pelagiske fiskeslag, har ligget fast. Makrellfisket i 2021 og 2022 har vært ekstraordinært, blant annet som følge av manglende soneadgang i UK, og fiskemønsteret er endret sammenlignet med tidligere år.

Avtalesituasjonen for 2023 for fisket etter makrell er på det nåværende tidspunkt uklar. Fiskeridirektoratet er opptatt av at tilliten til kvotefleksibilitetsordningen på fartøynivå må opprettholdes.

Dersom vi kommer i samme situasjon som inneværende år mener Fiskeridirektoratet at det er viktig at det avklares tidlig i sesongen om det er behov for å gjøre endringer i kvotefleksibilitetsbestemmelsen på fartøynivå.

Fiskeridirektøren foreslår en kvotefleksibilitetsbestemmelse på fartøynivå i 2023 tilsvarende som ved inngangen til 2022. Dette innebærer at det enkelte fartøy i havfiskeflåten kan spare eller forskuttere inntil 10 % av kvoten. Dette gjelder også for fartøy i kystfartøygruppens lukket gruppe med hjemmelslengde under 15 meter og største lengde på eller over 15 meter, samt fartøy med hjemmelslengde på eller over 15 meter. Fartøy i kystfartøygruppens lukket gruppe med hjemmelslengde og største lengde under 15 meter kan kun forskuttere inntil 10 % av kvoten i 2023.

4.7 PRØVEORDNING FOR KVOTEBELASTNING SOM FØLGE AV FANGST UTOVER KVOTE

Det vises til avsnitt 3.6 vedrørende erfaringen med prøveordning for makrell hvor fangst utover kvotefleksibilitetsordningen (ut over 110 %) belastes på fartøynivå i stedet for gruppenivå. Fiskeridirektøren foreslo på reguleringsmøtet høsten 2021 å avvikle ordningen, men tilbakemeldingen fra næringen var at den burde bestå. I bestilling fra NFD datert 18. oktober 2022 blir Fiskeridirektoratet bedt om å vurdere om prøveordningen har fungert tilfredsstillende og etter hensikten, og hvorvidt prøveordningen skal videreføres.

En evaluering av prøveordningen er gjort i kapittel 3.6. Omfanget av fangst utover kvote er redusert fra og med 2020, når ordningen trådde i kraft for første gang. Dette kan tyde på at ordningen har hatt en disiplinerende effekt, men det er vanskelig å isolere årsaken til reduksjonen med sikkerhet.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre prøveordningen for kvotebelastning som følge av fangst utover kvote i 2023.

4.8 RINGNOTGRUPPEN

Det er 72 ringnottillatelser og 16 små ringnotfartøy med deltakeradgang[15]. Fiskeridirektøren legger til grunn at det fastsettes fartøykvoter på grunnlag av samme nøkkel som tidligere år. Som tidligere nevnt legges det i dette saksdokumentet til grunn at norsk totalkvote i 2023 må fiskes i norsk sone (evt. i internasjonalt farvann). Det foreslås derfor at fartøy med ringnottillatelse reguleres tilsvarende som inneværende år, hvor det settes kvoteenheter for beregning av fartøykvotene som er tilnærmet flatt fordelt. Dersom det kommer i stand en bilateral avtale om soneadgang i britisk sone, legger Fiskeridirektoratet til grunn at reguleringsopplegget revideres i samråd med næringen.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes fartøykvoter for fartøy med ringnottillatelse som er tilnærmet flatt regulert fra årets begynnelse.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes fartøykvoter for små ringnotfartøy som er tilnærmet flatt regulert fra årets begynnelse.

4.9 TRÅLGRUPPEN

4.9.1 Fartøykvoter

Det er 17 fartøy med makrelltråltillatelse[16]. Fiskeridirektøren legger til grunn at det fastsettes fartøykvoter på grunnlag av samme nøkkel som tidligere år.

Tilsvarende som fartøy med ringnottillatelse la Fiskeridirektoratet ikke til grunn noen spesielle reguleringstiltak for fartøy med makrelltråltillatelse inneværende år.

Fiskeridirektøren foreslår at det fastsettes fartøykvoter for fartøy med makrelltråltillatelse som er tilnærmet flatt fordelt ved årets begynnelse.

Gruppekvoten for trålgruppen i 2023 reduseres tilsvarende Fiskeridirektoratets kvantifisering av differansen mellom reell fangst og seddelført fangst av makrell tatt som bifangst i industritrålfisket i Nordsjøen i 2022. Dette antas å være uregistrert bifangst av makrell i industritrålfisket. Det vil bli avregnet et kvantum tatt som bifangst etter 2022-sesongen som vil bli gjennomført etter beste skjønn og med moderate kvanta, tilsvarende de foregående år.

4.9.2 BIFANGST AV MAKRELL I INDUSTRITRÅLFISKE

I fisket med småmasket trål etter arter som øyepål og kolmule er det knyttet stor usikkerhet til om fangstregistreringen er korrekt ved mottak av fisk som landes til mel- og oljeproduksjon.

[15] Pr. 27. oktober 2022.
[16] Pr. 27. oktober 2022.

Fiskeridirektoratet har over tid prøvd å løse dette problemet gjennom prøvetaking ved landing. Det har imidlertid ikke lykkes å gjennomføre en troverdig kvantifisering av estimat av de kvanta bifangst som går uregistrert til oppmaling med denne tilnærmingen.

Plikten til å registrere fangst korrekt hviler på fisker og mottaker. Det er i strid med kravene i forskrift 6. mai 2014 om landings- og sluttseddel (landingsforskriften) når fisker og mottaker ikke foretar prøvetaking som grunnlag for å kunne rapportere riktig fangstsammensetning-og dermed unnlater å føre sluttseddel på lovpålagt måte.

Fiskeridirektoratet har arbeidet for et nytt regelverk i mer enn 10 år og har foreslått nytt regelverk om prøvetaking av fisk som landes til mel- og oljeproduksjon i to omganger.

Fiskeridirektoratet ga etter gjennomført høring tilrådning om ny forskrift 3. april 2019. Formålet med forskriftsforslaget var å forbedre dagens prøvetakingssystem ved landing av industriråstoff for å oppnå en mer korrekt registrering av ressursuttaket.

Ettersom det gjennom nevnte høringsprosess ble gjort en rekke vesentlige endringer på foreslått regelverk og tiden som hadde gått siden høringen ble det gjennomført en ny høring. Endringene omfattet blant annet at kravene til bygningsmessige endringer i stor grad var tatt bort og kravene til selve prøvetakingen var justert vesentlig. Dette påvirket vesentlig forventede kostnader til det opprinnelige forslaget.

Det bemerkes også at danske myndigheter har innført tilsvarende krav til prøvetaking ved landinger til mel- og oljeproduksjon, og at disse prøvetakings- og kontrollplanene er godkjent av EU-kommisjonen.

Etter gjennomført ny høring har Fiskeridirektoratet oversendt et nytt forslag til NFD for endelig behandling.

Fiskeridirektoratet har undersøkt artssammensetning og lengdefordeling i fisket med småmasket trål etter målartene øyepål og kolmule. Basert på 9 tokt i perioden 2014-2019 er det gjort en analyse av dette fiskeriet. Funnene viser blant annet at 143 tonn (om lag 6 % av totalt kvantum) ble ført på feil art på sluttseddel på de 9 toktene totalt sett.
For målarten øyepål er seddelført kvantum 87 tonn høyere enn det som fremkommer i Fiskeridirektoratets resultater. Torsk, hyse, sei og nordsjøsild var blant artene hvor seddelført kvantum var lavere enn det som fremkom i Fiskeridirektoratets resultater. Videre registrerte Fiskeridirektoratet i alt 74 forskjellige arter/ kategorier samlet sett på toktene, mens det var oppgitt 23 arter/ kategorier på de ni sluttsedlene fra toktene. Det ble også registrert undermåls fisk av viktige kommersielle arter. Resultatene fra dette arbeidet understreker behovet for å innføre nye krav til prøvetaking ved landing av fisk til mel- og oljeproduksjon.

Inntil en eventuell forskrift er på plass vil det fortsatt være nødvendig å kvantifisere en mengde bifangst og føre den på total- og gruppekvote. Det vil bli avregnet et kvantum tatt som bifangst av makrell i industritrålfisket etter 2022-sesongen som vil bli gjennomført etter beste skjønn og med moderate kvanta.

4.10 KYSTFARTØYGRUPPEN

4.10.1 Fordeling av kystfartøyenes gruppekvote

Fiskeridirektøren legger til grunn at det avsettes et kvantum til fartøy under 13 meter som faller utenfor adgangsbegrensningen i fisket etter makrell (åpen gruppe), samt en gruppekvote for landnotfiske etter dispensasjon. Tabell 14 viser forslag til fordeling av kystfartøygruppens gruppekvote i 2023.

Tabell 14: Forslag til fordeling av kystfartøygruppens gruppekvote i 2023

Kystfartøygruppen	Kvantum (tonn)
Avsetning åpen gruppe	650
Notfiske for ikke-manntallsførte fiskere	100
Lukket gruppe kyst	51 595
Totalt	**52 345**

4.10.2 Åpen gruppe

Avsetningen til åpen gruppe har de senere årene vært på 650 tonn. Videre har fartøy i åpen gruppe i flere år hatt en fartøykvote på 10 tonn. Etter innspill fra næringen ble fartøykvoten økt til 25 tonn i 2021. Bakgrunnen var å sikre at det ble regningssvarende for fiskerne å rigge om til fiske etter makrell. Det ble vurdert at det var rom innenfor gjeldende avsetning til å øke fartøykvoten. Utnyttelsen av avsetningen i 2021 støtter opp om denne vurderingen. I 2022 har avsetningen i åpen gruppe blitt overfisket. Fiskeridirektoratet viser til at fangst i åpen gruppe har variert fra år til år og vært avhengig av blant annet tilgjengelighet, og mener at størrelsen på avsetningen kan videreføres men at nivået på fartøykvoten må settes noe ned i 2023.

Fiskeridirektøren foreslår at det avsettes et kvantum på 650 tonn for fartøy i åpen gruppe.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy i åpen gruppe gis en fartøykvote på 20 tonn makrell.

4.10.3 Landnotfiske etter dispensasjon

Fiskeridirektøren foreslår at gruppekvoten for landnotfiske etter dispensasjon settes til 100 tonn.

Fiskeridirektøren foreslår at de som er gitt dispensasjon gis en maksimalkvote på 15 tonn, med et garantert kvantum i bunn på 5 tonn.

4.10.4 Lukket gruppe

Det er totalt 365 deltakeradganger i lukket kystgruppe[17]. Det er 162 fartøy med garn/snøre som deltakeradgang, mens det er 203 fartøy med not som deltakeradgang.

Fiskeridirektøren foreslår at lukket kystgruppe reguleres som en gruppe i 2023, tilsvarende som i inneværende år.

Dette innebærer:

- Alle fartøy i lukket kystgruppe reguleres som en gruppe
- Full redskapsfleksibilitet mellom not, garn, snøre og trål
- Alle fartøy reguleres med fartøykvoter (garantert) beregnet på grunnlag av en felles kvoteenhet
- Maksimalkvotetillegg til fartøy med største lengde og hjemmelslengde under 15 meter[18]
- Kvoteoverføringen på 1 000 fra ringnotflåten legges til gruppekvoten til lukket kystgruppe[19].

Overreguleringsgrad
Når kvoten for 2023 er kjent vil Fiskeridirektoratet ha dialog med næringsorganisasjonene når det gjelder overreguleringsgraden for maksimalkvotetillegget.

Refordeling
Fiskeridirektøren skal legge til rette for at gruppekvotene blir oppfisket. Det er i utgangspunktet kun fartøy med hjemmelslengde og største lengde under 15 meter som gis maksimalkvotetillegg og dermed eventuelle refordelinger[20]. Eventuelle restkvantum innenfor kvotefleksibilitetsordningen på gruppenivå overføres i utgangspunktet til påfølgende år. Dersom det skulle gjenstå et betydelig restkvantum kan det være aktuelt at også de øvrige fartøyene i lukket kystgruppe gis et maksimalkvotetillegg. Fiskeridirektoratet tar forbehold om at det åpnes for kvotefleksibilitet også i 2023.

4.11 ÅPNINGSTIDSPUNKT

ICES viderefører tilrådningen om at det ikke bør fiskes makrell i Skagerrak (3a), sentrale og sørlige Nordsjøen (4b og 4c) hele året, samt nordlige delen av Nordsjøen (4a) i perioden 15. februar til 31. juli. Fiskeridirektoratets prinsipale standpunkt er at fisket etter makrell i de nevnte områdene og periodene bør begrenses av hensyn til bestanden. På bakgrunn av at det norske makrellfiske i svært liten grad foregår i disse områdene er Fiskeridirektoratet likevel

[17] Pr. 27. oktober 2022.
[18] I tillegg får fartøy med adgang til å delta med garn og snøre med største lengde på eller over 15 meter som fisker med garn og snøre et maksimalkvotetillegg tilsvarende fartøy under 15 meter hjemmelslengde og største lengde, forutsatt at bestemte vilkår er oppfylt.
[19] Kvantumet på 1 000 er konvertert inn i kvotefaktorene til fartøy i notgruppen med hjemmelslengde under 13 meter. Kvotefaktorene for disse fartøyene ble økt med 17,3 % i forbindelse med at reguleringsgruppene ble slått sammen i 2019.
[20] I tillegg til at fartøy med adgang til å delta med garn og snøre med største lengde på eller over 15 meter som fisker med garn og snøre får maksimalkvotetillegg tilsvarende fartøy under 15 meter hjemmelslengde og største lengde, forutsatt at bestemte vilkår var oppfylt.

av den oppfatning at det ikke er nødvendig å gjeninnføre åpningstidspunkt i fiske etter makrell på nåværende tidspunkt. Dersom fiskemønsteret endres, vil vi vurdere å foreslå å gjeninnføre åpningstidspunkt for det ordinære fisket. Dette innebærer at fisket i 3a og 4a-c åpner den 1. januar 2023.

Vedlegg 1: Norsk kvote og fangst av makrell relatert til kvoteåret 2021

Tabell 15: Kvoter og fangst relatert til kvoteåret 2021

Fartøygrupper	Forskrifts-kvote 2021	Justert gruppekvote 2021	Kvoteår 2021 - Fangst i 2020 og 2021			Ufisket kvote 2021 (kvotefleks på inntil 10 %	Rest
			Fangst i 2020 på kvoten for 2021	Fangst i 2021 på kvoten for 2021	Sum fangst		
Ringnot	213 443	214 503	7 238	198 241	205 479	7 222	1 802
SUK	19 410	19 415	621	13 549	14 170	1 462	3 783
Trål	12 070	11 768	604	11 709	12 313	234	-779
Kystfartøygruppen	57 470	55 999	1 582	40 120	41 702	2 543	11 754
· Lukket gruppe	56 720	55 249	1 582	39 448	41 030	2 543	11 676
· Åpen gruppe	650	650		568	568		82
· Landnot	100	100		104	104		-4
Agn	1 300	1 300		1 302	1 302		-2
Forskning- og forvaltningsformål	955	955		226	226		729
Totalt	304 648	303 940	10 045	265 147	275 192	11 461	17 287

Kilde: Norges Sildesalgslag per 18. oktober 2022. Med kvoteåret menes fangst som belastes den norske totalkvoten i 2021 angitt i reguleringsforskriften. Fisket i 2021 som er gjort på forskudd av kvoten for 2022 er ikke tatt med i tabellen, da dette skal belastes kvoteåret 2022